

*”Utoqqalinersiaqarneq pillugu
Inatsisartut inatsisaannut ilitsersuut”-
ip tigulaariffiginera*

Nungullarsimaneq aamma utoqqalinersiaqaler- nissamik siuartitsineq pillugit ilitsersuut

*Utoqqalinersiaqarneq pillugu
Inatsisartut inatsisaanni § 1, imm. 2
aamma 3*

Juli 2017

Imai

2. Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat, utoqqalinersiaqarsinnaangorneq katersisarnerlu	3
2.1. Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat.....	3
2.1.1. Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat nallersimanissaannik piumasaqaatip kinguartinnera nalilersuiffiussaaq	3
2.1.2. Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat nallersimanissaannik piumasaqaatip kinguartinnissaanut piumasaqaatit	3
2.1.3. Ukiunik utoqqalinersiaqarfiulersussanik kikkut siuartitsisinnaappat?	3
2.1.4. Qaqugukkut nungullartoqarsimasarpa?	4
2.1.5. Ukiuni 35-ni sulisimanerup naatsorsorneqarnera	4
2.1.6. Timikkut tarnikkullu sulerulussimaneq suua?	5
2.1.7. Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat siuartinneqarnerisa nalilersorneqarnerannut atortussat.....	5
2.1.8. Suliamik ingerlatsinermut assersuut	5

2. Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat, utoqqalinersiaqarsinnaanngorneq katersisarnerlu

2.1. Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat

Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat inatsimmi § 1-imi allassimapput.

§ 1-imi, imm. 1-ip aalajangersarpaa 65-inik ukioqalernermi utoqqalinersiaqartoqartalernissaa. Ukiunili aggersuni ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat qaffakkiartuaassapput. 1. januar 2017-imiit utoqqalinersiaqalernermi ukioritinneqartut 66-inut qaffanneqassapput. 1. januar 2021-miit utoqqa-linersiaqalernermi ukioritinneqartut 67-inut qaffanneqassallutik.

Inuit utoqqalinersiaqarsinnaanngoreersimasut utoqqalinersiaqarsinnaanerminnik annaasaqassan-ngillat, naak ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat ukiuni aggersuni qaffattussaagaluartut, tak. § 1, imm. 5.

Ukiuni 35-ni sulerulunnerup kingunerisaanik timimikkut tarnimikkulluunniit nungullarsimasunut ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat 1. januar 2021-mi 66-inut aammalu 1. januar 2025-mi 67-inut aatsaat qaffanneqarnissaat kommunalbestyrelsep aalajangersinnaavaa.

2.1.1. Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat nallersimanissaannik piumasaqaatip kinguartinnera nalilersuiffiussaaq

Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat qaffatsinneqarnissaasa kinguartinnissaannik aalajangerneq piviusunik aammalu tamatumingga qinnuteqarneq tunngavigalugu pissaaq.

Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat qaffatsinneqarnissaannut kinguartitsinissamik tamanut atuuttu-mik aalajangiisoqarsinnaanngilaq. Assersuutigalugu aalajangersimasunik sulialinnut ukiut utoqqali-nersiaqarfiulersussat kinguartinnissaannik taakkununnga atuuttussamik aalajangiisoqarsinnaanngi-laq, naak nalinginnaasumik misilittakkat taamatut suliaqartut taakku 65-66-inik ukioqalernerminni nungullarsimasarnerat takutikkaluaaraat.

Kommunalbestyrelsep qinnuteqaammik suliarinninnermini nalilersuinissamut atortussanik pissar-sisinnaavoq, takuuk imm. 2.1.7.

2.1.2. Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat nallersimanissaannik piumasaqaatip kinguartinnissaanut piumasaqaatit

Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat nallersimanissaannik piumasaqaatit kinguartinneqarsinnaaneran-nik misissuisoqartariaqarneranut makku atuuttariaqarput:

- Piffissami 1. januar 2017-imiit 1. januar 2021-mut innuttaasoq 65-inik ukioqalersussaassaaq, imaluunniit 66-iliisussaassalluni piffissami januarimiit 1. januar 2021 - 1. januar 2025-ip tungaanut, aamma
- Innuttaasoq nungullarsimassaaq, aamma
- Innuttaasoq ukiuni minnerpaamik 35-ni sulisimassaaq, aamma
- Ukiuni 35-ni sulisimaneq timikkut tarnikkulluunniit suleruluffiusimassaaq
- Innuttaasoq suli suliffeqassaaq.

2.1.3. Ukiunik utoqqalinersiaqarfiulersussanik kikkut siuartitsinnaappat?

Ukiunik aalajangersimasunik piumasaqaatinut tunngatillugu inuit eqqarsaatigineqarsinnaasut tassaapput § 1, imm. 2 malillugu piffissami 1. januar 2017-imiit

1. januar 2021-p tungaanut 65-inik ukioqalersimasut. Inuk piffissami tassani 65-iliisimangippat imaluunniit 65-iliisussaangippat, taava piumasaqaatit sinnerisa naammassineqarsimanerat nalilersorneqartariaqanngilaq.

§ 1, imm. 3-mut tunngatillugu eqqarsaatigineqassagaanni, inuk piffissami 1. januar 2021-miit 1. januar 2025-mut 66-inik ukioqalersimassaaq imaluunniit 66-inik ukioqalersussaassaaq. Inuk piffissami tassani 66-iliisimangippat imaluunniit 65-iliisussaangippat, taava piumasaqaatit sinnerisa naammassineqarsimanerat nalilersorneqartariaqanngilaq.

Qinnuteqarnerup nalaani qassinik ukioqarneq naatsorsorneqassaaq.

2.1.4. Qaqugukkut nungullartoqarsimasarpa?

Nungullarsimanerup qanorpiaq paasineqarnissaanut takussutissaqanngilaq – nakorsaatitigut oqaasersiuutiniluunniit.

Ilitsersuummi uani nungullarsimaneq imatut paasineqarpoq, *"Sivisuumik avataaniit sunnerneqarsimanermit ataatsimik arlalinnilluunniit pissuteqartumik aalajangersimasumik ataatsimik arlalinnilluunniit ajoquteqalernerit."*

Inuup ullormut sulineranit artorsartinneqarnermit nungullarneq timip qisuariarneraa. Tamakku tassaasinnaapput nukinni anniarnert, pukusummi seeqqunilluunniit anniarnert, sulianik aalajangersimasumik sianiginnissinnaajunnaarneq, niaqorlunneq il.il.. Timi piffissami sivisuumi annertuumik artorsartinneqarsinnaavoq, killissaqarporli. Kipisuitsumik sivisuumik artorsartinneqarneq allangorartitsinnginnerlu ajoqutissarsiffiusarpoq timimilluunniit nukillaartitsisarluni.

Ukiunut utoqqalinersiaqarfiulersussanut piumasaqaatit pillugit immikkut akuerineqassagaanni timikkut tarnikkulluunniit nungullarsimaneq qinnuteqartup akissarsiaqarluni sulisimaneranit aamma/imaluunniit namminersortutut suliffiuteqarsimaneranit aallaaveqassaaq aammalu kingunerisimassallugu pineqartup sulisinnaanerani ataavartumik aammalu annertuumik annikillisisimaneq.

Aammattaaq piumasaqaataavoq qinnuteqartup suli suliffeqassasoq. Tassa nungullarsimaneq aammalu ukiunik utoqqalinersiaqarfiulersussanik siuartitsineq sulisinnaajunnaarnermut paarlaanneqassanngilaq, tamannami siusinaartumik sulisinnaajunnaarnerisqartarnerup ataani inissisimammat.

2.1.5. Ukiuni 35-ni sulisimanerup naatsorsorneqarnera

Ukiunik utoqqalinersiaqalerfissanik qaffatsitsinermit ikaarsaariarnermi piffissamik kinguartitsiner-mut piumasaqaataavoq, qinnuteqartup suliaqarfigisimasaata suuneranik naliliiffigineqarnera naapertorlugu ukiuni minnerpaamik 35-ni sulisimanissaa. Piffissaq qinnuteqartup suliffigisimasaa naatsorsorneqartarpoq qinnuteqartup sulinermini ataavartumik suliffeqarfeqarfimmiilerneraniit piffissap qinnuteqarfiusup tungaanut. Naatsorsuinermit ilanngunneqartarput piffissat sulinngiffiusimasut meerartaarneq pissutigalugu sulinngiffeqarnermik, pikkorissarnermik ilinniarnemillu nangitsinermik, tunisassiassanik amigaateqarneq pissutigalugu piffissap ilaani suliffissaaleqinermik sikuuneranillu aammalu nammineq pisuussutiginngisamik suliffeqannginnermik pissuteqartut. Piffissamik suliffiusimasumik naatsorsuinermit ilanngunneqarneq ajorput

piffissat suliffeqanngiffiusut aammalu qinnuteqartup suliffissarsiorfigisimanngisaatut isigineqarsinnaasut.

2.1.6. Timikkut tarnikkullu sulerulussimaneq suua?

Timip nungullarneratut paasineqartarpoq, timip piginnaassusaanik nungullartitsisimaneq assersuu-tigalugu assigiiaartumik ulapinnartumillu sulinermik imaluunniit oqimaatsulerinermik suliaqarsi-manikkut timimik piginnaasakillisisimaneq.

Tarnip nungullarneratut paasineqartarpoq, tarnikkut peqqissutsimik nungullartitsisimaneq tarnikkut oqimaatsorsiuataasumik suliaqarneq pissutigalugu, tassa suliat annertussusaat imaluunniit avatangiisit artorsaatissiineri pissutaallutik tarnikkut piginnaasaqassutsimik annikillisisinermik kinguneqartut.

2.1.7. Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat siuartinneqarnerisa nalilersorneqarnerannut atortussat

Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat qaffanneqarnissaannik kinguartitsinissaq pillugu qinnuteqaam-mik suliaqarnermi nakorsap paasissutissaatai uppernarsaatillu kommunalbestyrelsip suliani aala-jangersimasuni ukiunik utoqqalinersiaqarfiulersussanik qaffaanissamut kinguartitsinissamik aala-jangiinissaanut pisariaqartinneqarsinnaasut ilanngunneqarsinnaapput. Nakorsamit uppernarsaasiisoqarnissaa piumasaqaataangilaq, sulianili ataasiakkaartuni pisariaqartinne-qassappat kommunalbestyrelsip tamanna qinnutigisinnaavaa.

Ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat qaffanneqarnissaannik kinguartitsinissaq pillugu qinnuteqartup pisussaaffigaa suliamik paasissutissiinissamut peqataanissaq, tamatumunnga ilaalluni pisariaqassap-pat ukiut utoqqalinersiaqarfiulersussat qaffanneqarnissaannik kinguartitsinissamut piumasaqaatit naammassineqarsimanerannik nalilersuinissamut paasissutissanik pisariaqartinneqartunik aallersin-naanermut piginnaatinneqarnissaanik kommunalbestyrelsip ilisimatinnissaa.

Utoqqalinersiaqarneq pillugu nalunaarummi § 6-imi, imm. 4-mi allassimavoq kommunalbestyrelsip qinnuteqartoq piumaffigisinnaagaa, qinnuteqartup sulisimaneramik tamarmiusumik nalilersuinis-samut uppernarsaatilik pisariaqartinneqartunik aammalu suliap qanoq ittuuneramik sivilissusaanillu pissarsinissaanik. Kommunalbestyrelsip qinnuteqartumut taamatuttaaq piumasarisinnaavaa sulisin-naassutsimut aammalu qinnuteqartup siusinnerusukkut sulinerata sulisinnaassusaatalu annikillisi-manerata akornanni pissutaasumut uppernarsaammik tunniussaqaarnissaanik.

2.1.8. Suliamik ingerlatsinermut assersuut

Innuttaasoq seeqquminik illugiimmik anniarpoq ukiorpassuarni innaallagialerisutut pisattanillu assartuisartut ukiorpassuarni sulisimanini pissutigalugu. Taamaattumik kommunimut saaffiginnippoq ulloq 23. marts 2017 qinnuteqaatigalugulu 65-inik ukioqalernermini utoqqalinersiaqalerumalluni, taamaalillunilu ukiunit utoqqalinersiaqarfiulersussanik 66-iusunit immikkut akuerineqaqqulluni. Innuttaasoq suli suliffeqarpoq.

Ukiunik piumasaqaateqarneq:

Innuttaasup nalunaarutigaa 15. juni 1953 inuusimalluni.

Tassa ulloq 15. juni 2018 65-inik ukioqalersussaavoq, taamaalillunilu ilitsersuummi imm.
1.2.1. naapertorlugu ukiunik piunasaqaataasunik naammassinnilluni.

Ukiuni 35-ni sulisimaneq:

Innuttaasup nalunaarutigaa najukkami innaallagialerisumi lærlingitut sulilersimalluni ulloq 1. februar 1970, tassanilu sulisimalluni 1. juli 1997-ip tungaanut.

1. juli 1997-imiit 1. februar 2005-ip tungaanut innuttaasoq pisattanik assartuisartutut sulivoq pisattanik oqimaatsunik assartuisarsimalluni.

Oqinnerusumik suliaqarumalluni innuttaasoq ulloq 1. marts 2005-imiit ulloq 1. september 2005-ip tungaannut allaffimmiutut sulilerpoq.

Innuttaasulli innaallagialerisutut sulineq maqaasivaa, taamaattumik ulloq 1. oktober 2005-imiit innaallagialerisutut sulileqqippoq ulloq manna tikillugu suliffigisaminik.

Sullissisup innuttaasoq qinnuigaa atorfinitsitaanerup pisimaneranut uppersaatit uppersassagai.

Innuttaasup akissarsiami allagartai tunniuppai, tassalu 1997-imiilli ullumikkut ulloq tikillugu atorfeqarsimanerminut uppersaatigisinnaasai.

Innaallagialerinerminik suliffeqarfimmi innuttaasup ilinniarnermik naammassinniffigisimasaani akissarsianut allagartaqanngilaq, innuttaasulli ittutoqarisimasa allappoq innuttaasup piffissami tassani sulisimaneranut uppersaataasumik.

Sullissisup nalilerpaa atorfeqarsimanerminut pissutsit tamarmik eqqortinneqarsimasut.

Ukiuni taakkunani 35-ini sulisimaneq timikkut tarnikkulluunniit oqimaatsuusimasariaqarpoq:

Sullissisup paasiumavaa innuttaasup atorfeqarnermi nalaani suliassat qanoq ittut suliarsimanerai.

Suliarisimasani oqaluttuarneq aallaavigalugu sullissisup nalilerpaa innuttaasoq innaallagialerisutut pisattanillu assartuisartutut sulinini tamaat timiminut oqimaatsumik suliaqartarsimasoq.

Innuttaasup allaffimmiutut sulisimaneq timaanut oqimaatsorsiorfiusimasutut nalilerneqanngilaq.

Taamaattumik innuttaasoq maannakkumut (ulloq 23. marts 2017) sulisimavoq timaanut nungullaataasumik:

Innaallagialerisutut: ukiuni 27-ni qaammatinilu 5-ni + ukiuni 11-ni qaammatinilu 6-ni = ukiut 38-t qaammatillu 11-t

Pisattanik assartuisartutut: ukiuni 7-ini qaammatinilu 7-ni

Katillugit: ukiut 46-t qaammatillu 6-t.

Innuttaasup taamaalilluni ukiuni 35-ni sulisimanissamik piunasaqaat aamma eqquutsippaa.

Innuttaasoq timiminut nungullarsaataasumik sulisimava aammalu siusinnerusukkut suliarisimasaanut pissutaasut attuumassuteqarpat

Sullissisup nalornissutigaa innuttaasup seeqquminik anniarnera suliarisarsimasaalu imminnut toqqaannartumik attuumassuteqarnerisut. Sullissisup taamaattumik innuttaasoq qinnuigaa nakorsamut uppersarsaammik piniqqullugu, tassani ersersinneqassammat innuttaasup seeqquminik anniarneri innaallagialerisutut aammalu pisattanik assartuisartutut suliaqarsimaneranik pissuteqarnerisut.

Innuttaasoq nakorsiarpoq nakorsamillu uppersarsaammik pissarsilluni, taassumalu takutippaa seeqqumini illugiimmik naggussamigut nungullarsaataasumik gigteqartoq. Nakorsap uppersarsaasiussaani takuneqarsinnaavoq, seeqqumigut gigteqarnera ukiorpassuarni innaallagialerisutut seeqqummeqqasarsimaneranik aamma/imaluunniit aquissimasarsimaneranik pissuteqartoq. Pisattanik assartuisarsimanerani oqimaatsunik kivitsisarsimani seqqumigut gigteqarneranut ilapittuutaasimagunanngillat.

Inerpera:

Sullissisooq isumaqarpoq innuttaasup qinnuteqaataa akuerissallugu pissutissaqartoq, suliamillu ingerlatsinermut inatsimmi maleruagassat aalajangiinissami tunngavigineqartussaasut malinneqarlutik.